

ความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้า

นางสาวบิษกุล บุญเพิ่ม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๔

007976

1 12777908

PRODUCTS LIABILITY

Miss. Piyakul Boonperm

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law
Graduate School

Chulalongkorn University

1981

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้า
 โดย   นางสาวปิยกุล บุญเพิ่ม
 ภาควิชา   นิติศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุขุม พัทนะศิริ
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฑา กุลนุศย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
 การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... *[Signature]* .....   คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ นุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *[Signature]* .....   ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

..... *[Signature]* .....   กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุขุม พัทนะศิริ)

..... *[Signature]* .....   กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฑา กุลนุศย์)

..... *[Signature]* .....   กรรมการ
 (อาจารย์ วัฒนา รัตนวิจิตร)

..... *[Signature]* .....   กรรมการ
 (อาจารย์ ไชยวัฒน์ นุนนาค)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้า
ชื่อนิติ	นางสาวปิยกุล บุญเพิ่ม
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร. พงษ์นงศิริ
อาจารย์ที่ปรึกษารวม	ศาสตราจารย์ ดร. กลุณย์
ภาควิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	๒๕๒๔

บทคัดย่อ

ในช่วงระยะเวลาสิบกว่าปีมานี้ประเทศต่าง ๆ ใดที่ตระหนักถึงความสำคัญ และให้ความสนใจถึงงานคุ้มครองผู้บริโภคกันมาก เพราะการอุตสาหกรรม, การค้า ได้ก่อให้เกิดอันตรายและความเสียหายแก่ผู้บริโภคอยู่เสมอ ทั้งนี้เนื่องมาจากสินค้าขาดคุณภาพ ขาดคุณภาพรอง ไม่ไ้มาตรฐาน ไม่ปลอดภัย จำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมายที่ใดผลิต สามารถให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภค และความคุ้มครองนี้ย่อมรวมไปถึง การเยียวยาแก่ผู้บริโภคในความเสียหายที่เขาได้รับ เพื่อบรรเทาเคราะห์กรรมที่เกิดขึ้นแก่เขา กฎหมายที่มีบทบาทในเรื่องการเยียวยาความเสียหายของผู้บริโภคที่กล่าวมานี้คือ กฎหมายความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้า

กฎหมายความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้าในประเทศต่าง ๆ ใดอาศัยหลักกฎหมายแพ่งมาปรับเป็นส่วนใหญ่ ทั้งหลักความรับผิดในทางสัญญาและหลักความรับผิดในทางละเมิด ซึ่งเป็นหลักการทั่วไปบังคับในกรณีผิดสัญญาและกระทำละเมิดทุกเรื่อง มิได้มีความเหมาะสมในการเยียวยาแก่ผู้บริโภค โดยเฉพาะ อย่างเช่น กฎหมายซื้อขายก็เป็นบทบัญญัติทั่วไปที่บังคับด้วยความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชน โดยสันนิษฐานว่าคู่กรณีทั้ง ๒ ฝ่าย มีฐานะทางเศรษฐกิจและพลังการต่อรองเท่าเทียมกัน แต่ความเป็นจริงในกรณีระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภคมิได้เป็นเช่นนั้น จึงเห็นได้ว่าหลักทั่วไปตามกฎหมายแพ่งอาจไม่เพียงพอที่จะให้การคุ้มครองเยียวยาแก่ผู้บริโภค หลาย ๆ ประเทศจึงได้หามาตรการต่าง ๆ มาใช้เพื่อจะให้ได้สามารถเยียวยาแก่ผู้บริโภคอย่างใดผลิต นักกฎหมายทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและศาลต่างก็มีบทบาทในเรื่องนี้ ได้กำหนดหลักการต่าง ๆ โดยตราเป็นกฎหมาย และพิพากษาวางแนวบรรทัดฐานไว้ หลักการใหม่ ๆ ที่ได้รับ

การนำมาใช้ในการปรับปรุงกฎหมายความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้า คือ หลักความรับผิดชอบเด็ดขาด และหลักกองทุนชดเชยความเสียหายเกี่ยวกับสินค้า เป็นต้น

ประเทศไทย เองก็เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ กฎหมายที่นำมาใช้ให้การเยียวยาแก่ผู้บริโภคเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามหลักกฎหมายสัญญา หลักซื้อขาย และหลักละเมิด ซึ่งมีขอบพ้องหลายประการ ไม่เพียงพอที่จะให้การเยียวยาแก่ผู้บริโภคได้ แม้จะมีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พระราชบัญญัติยา, อาหาร ต่าง ๆ บัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค แต่ก็มีได้คำนึงถึงการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้บริโภคแต่อย่างใด กฎหมายซื้อขายนั้นมีข้อขัดข้องจากกฎความสัมพันธ์ตามสัญญา ไม่สามารถให้การเยียวยาแก่ผู้บริโภคได้ ๆ ที่ไม่ใช่ข้อเสียสินค้าโดยตรงจากผู้ขาย และที่สำคัญคือ อนุญาโตให้ขยายวงความรับผิดชอบของความชำรุดบกพร่องของสินค้าตามกฎหมายซื้อขายไวลวงหนาได้ ทำให้ผู้ซื้อไม่ได้รับการเยียวยาตามกฎหมาย โดยผู้ซื้อไม่รู้อาจะพบผู้ขาย หรือหลงเชื่อตกลงควย หรือไม่มีอำนาจต่อรองที่จะไม่ยอมรับตามเงื่อนไขที่ผู้ขายกำหนดไว้ และยังมีปัญหาเกี่ยวกับความเสียหายที่จะให้เรียกร้องการเยียวยาชดเชยได้ตามกฎหมายสัญญา อาจไม่รวมถึงความเสียหายต่อร่างกายและทรัพย์สินที่นอกเหนือจากความเสียหายในตัวสินค้านั้นเอง สำหรับกฎหมายละเมิดแม้จะไม่ก็กั้นข้อขัดขวางผู้บริโภคหรือบุคคลใด ๆ ที่ได้รับความเสียหาย ในการที่จะดำเนินคดีเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายที่เกิดจากสินค้า อนุญาโตให้เรียกร้องได้ก็ตาม แต่ก็มีปัญหาและอุปสรรคเรื่องการพิสูจน์ความผิดของจำเลย ทำให้ด้วยความลำบาก สิ้นเปลืองและบางครั้งไม่สามารถพิสูจน์ได้ ตัวผู้ผลิตจำหน่ายเองก็สามารถถ่วงความรับผิดชอบไวลวงหนาหรืออ้างว่าผู้บริโภคที่เสียหายได้ ความยินยอมรับความเสี่ยงภัยจากสินค้าแล้ว เขาจึงไม่ต้องรับผิดชอบหรืออ้างขอทอสูญวงความรับผิดชอบในบางประการที่ไม่สมควรให้อาจทอสูญได้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาในระบบการดำเนินคดีที่ไม่เอื้ออำนวยให้ผู้บริโภคได้รับการเยียวยาตามที่สมควรได้รับ ทั้งกฎหมายก็ขาดผลบังคับใช้อย่างจริงจัง การให้ความรู้แก่ผู้บริโภคเกี่ยวกับสิทธิตามกฎหมายที่เขาจะได้รับยังทำไม่ได้ดี และประการที่สำคัญคือ การดำเนินคดีของผู้บริโภคมีผลแต่เพียงเฉพาะโจทก์ในคดีนั้นได้รับความเสียหายชดเชยบางส่วน แต่ผลของคดีไม่มีผลห้ามปรามระงับยับยั้งการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายของผู้ประกอบธุรกิจที่เห็นแก่ตัว เขาสามารถไปก่อความเสียหายแก่ผู้บริโภคอื่น ๆ ต่อไปอีกได้

ดังนั้น เพื่อที่จะให้การคุ้มครองเยียวยาแก่ผู้บริโภคได้อย่างแท้จริง ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ขจัดอุปสรรคขัดข้องในการเยียวยาของกฎหมายสัญญา กฎหมายละเมิด ในประการต่าง ๆ และที่สำคัญที่สุด สมควรจะต้องนำหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบเด็ดขาดในทางละเมิด

มาใช้ในคดีความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้า โดยกำหนดความรับผิดชอบเด็ดขาดในทางละเมิด
 ของผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้ส่ง เซา ซึ่งสินค้า ที่ประกอบการค้า เป็นอาชีพ ทอญูริโภคหรือบุคคลใด ๆ ใน
 ความเสียหายต่อร่างกายหรือทรัพย์สินที่เกิดจากความชำรุดบกพร่องของสินค้าซึ่งไม่ได้มาตรฐานคุณ-
 ภาพและความปลอดภัยตามที่วิญญูชนคาดคิด ซึ่งการนำมาใช้จะเป็นประโยชน์แก่อยุริโภคที่ได้รับความ
 เสียหายอย่างมาก การดำเนินคดีเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อการเยียวยาความเสียหายที่เกิดจาก
 สินค้าย่อมจะง่ายขึ้น เพราะไม่ต้องพิสูจน์ถึงความผิดของจำเลย และผู้เสียหายจะสามารถได้รับการ
 เยียวยาในความเสียหายต่อร่างกายและทรัพย์สินอย่างทั่วถึง โดยไม่ติดขัดต่อหลักเกณฑ์ความสัมพันธ์
 ตามสัญญาด้วย นอกจากนี้ก็ต้องปรับปรุงแก้ไข บทบังคับตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ ให้มีผลเยียวยา
 แก่อยุริโภคได้ในทุกขั้นตอน รวมทั้งอาศัยมาตรการสนับสนุนทางดานนโยบาย, การศึกษา, ศาล
 เพื่อคุ้มครองเยียวยาแก่อยุริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวทางการปรับปรุงดังกล่าวนี้จะเป็น
 ประโยชน์อย่างใหญ่หลวงต่อสาธารณชนยุริโภคทั่วไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   Products Liability
Name   Miss Piyakul Boonperm
Thesis Adviser   Associate Professor Susom Patanasiri
                         Associate Professor Jutha Kulabusaya
Department   Law
Academic Year   1981

ABSTRACT

Over the past decade, various countries have come to realize the significance of, and to take interest in, consumer protection, for industry and commerce have consistently inflicted harm and danger upon consumers by producing and distributing poor quality, defective, understandard and unsafe merchandises. Legal measures have become necessary to secure the consumers with effective protection including redressing such dangers to relieve their suffering. The law providing such redress to the injured consumer is that relating to products liability.

The law on products liability of various jurisdictions mainly relies on the general principles of civil law, including contractual undertakings and tortious liability, which are the general principles of law enforcing breach of contract and all kinds of tort. They do not, in particular, provide direct and appropriate redress to consumers. The law of sale is a code governing the relationship between individuals on the presumption that both sides possess the same economic status and equal bargaining power, but, in fact, it is not so. It has been accepted

at large that general principles of civil law do not afford sufficient consumer protection. As a result, various jurisdictions have turned to the measures that provide effective redress to consumers. Both legislators and judges have played this role. New legislations have been enacted and precedents laid down. The modern principles based on by the law governing laid down. The modern principles based on by the law governing products liability are the principles of strict liability and compensation fund for damages resulting from defective products.

Thailand is no exception to other countries; the injured consumers could only seek recourse to the Civil and Commercial Code in the chapters on Juristic Acts, Sales and Wrongful Acts, which afford inadequate protection. Although there are legislations protecting consumers e.g. Food and Drugs Acts.....etc., they are silent as to the award of compensation or damages. The law of Sales does not provide remedies for consumers who are not direct purchasers, still, the suppliers are able to exempt themselves from liability on defective products, leaving the purchasers with no remedies, in particular those who know less than the suppliers or who are misled or do not have any bargaining power to refuse the conditions put forward by the suppliers. There are still other problems on claiming compensation in contract in addition to personal injuries and damages to property other than the products so purchased. Although the law of tort never prevents any injured consumer from claiming damages resulting from defective goods, plaintiff have to bear the burden of proof, which is too difficult and costly, and in some case, it is almost impossible. The manufacturers can also exempt themselves from certain liability or may plead that the

consumers have consented to the risk of consuming the goods, or resort to some unconscionable exemption clause. In addition, legal procedure does not facilitate the injured consumers in pursuing the remedies as much as it should; enforcement is still ineffective. Consumers are not yet well - informed as to their legal rights. The most important is that compensation is only awarded to the successful plaintiff, the judgement does not apply to the manufacturer who are infringing other consumers' rights; and the former can cause damages to the latter.

In order to achieve secure effective redress for consumers, it is hereby suggested that law amendments be required to remove the obstacles to remedies in contract, tort and others, and above all, the principle of strict liability should be invoked in cases concerning products liability by imposing such strict liability on the manufacturers, the retailers, the importers. They are to pay out compensations on personal or property injuries resulting from such products falling short of reasonable standard of safety. This will afford much more protection to the consumers. Claiming for damages resulting from such products will become more convenient, for the consumers do not have to prove the fault of the defendants; all the injured parties are equipped with remedies without having to prove privity of contract. In addition, there is also a need to improve and amend the existing regulations and legislations of all steps of claim, including various measures on policy, education and litigations to ensure consumers the remedies, which will certainly benefit the public at large.

กิติกรรมประกาศ

ก่อนนี้ผู้เขียนขอกราบขอพระคุณคณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างสูงที่ได้
กรุณาตรวจสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฑา กุลบุษย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมม พัทนะศิริ อาจารย์ วัฒนา
รัตนวิจิตร และอาจารย์ ไชยวัฒน์ บุนนาค

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมม พัทนะศิริ ผู้ช่วยศาสตรา-
จารย์โกศล โสภากวีจิตร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฑา กุลบุษย์ ได้ให้คำแนะนำต่าง ๆ และ
ให้ความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าข้อมูล อย่างดียิ่ง ผู้เขียนจึงขอกราบขอพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย
และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมม พัทนะศิริ ที่ได้กรุณาตรวจร่างวิทยานิพนธ์โดย
ตลอด

และที่จะไม่กล่าวเสียมิได้ คือ บิดามารดาของผู้เขียน ซึ่งให้การส่งเสริมการ
ศึกษาของผู้เขียนมาโดยตลอด ผู้เขียนระลึกถึงพระคุณเป็นอย่างยิ่ง.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิติกรรมประกาศ	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความนำ	1
วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์	2
ขอบเขตของวิทยานิพนธ์	2
ขั้นตอนและวิธีดำเนินการทำวิทยานิพนธ์	3
ประโยชน์ที่จะได้จากวิทยานิพนธ์	3
2. ทฤษฎีความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้า	5
3. ความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้าในสหรัฐอเมริกา	12
ความรับผิดชอบในกรณีประมาณเงินเลอ	14
- วิวัฒนาการ	14
- หลักความรับผิดชอบ	17
ความรับผิดชอบในทางสัญญา	25
- การผิดคำรับประกันโดยชัดแจ้ง	26
- การผิดคำรับประกันโดยปริยาย	32
ความรับผิดชอบเค็ดชขาดในทางละเมิด	38
- วิวัฒนาการ	38
- หลักความรับผิดชอบ	41
ความรับผิดชอบตามกฎหมายพิเศษ	57
The Magnuson Moss Warranty Federal Trade Commission	
Improvemont Act 1975	57

- ขอบเขตของกฎหมายนี้.....	59
- มาตรฐานคำรับประกันสินค้า.....	60
- การจำกัดผลของชอยกเวนคำรับประกันปริยาย.....	62
- การเยียวยาแก่ผู้บริโภค.....	63
The Consumer Product Safety Act 1972.....	65
สรุป.....	68
4. ความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้าในประเทศอังกฤษ.....	75
ความรับผิดชอบในทางสัญญา.....	75
- วิวัฒนาการ.....	75
- ความรับผิดตามคำรับประกันสินค้าโดยปริยาย.....	78
- ความรับผิดตามคำรับประกันโดยชัดแจ้ง.....	83
ความรับผิดในทางละเมิด.....	87
- วิวัฒนาการ.....	87
- ความรับผิดในกรณีประมาณเงินเดอ.....	89
- ความรับผิดสำหรับค่าแถลงแสดงเกี่ยวกับสินค้า.....	103
ความรับผิดตามบทกฎหมายพิเศษ.....	104
แนวโน้มของกฎหมายอังกฤษที่จะกำหนดความรับผิดเค็ดขาดของผู้ผลิตสินค้า สำหรับสินค้าชำรุดบกพร่อง.....	107
สรุป.....	113
5. ความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้าในประเทศออสเตรเลีย.....	117
ความรับผิดชอบในทางสัญญา.....	119
- วิวัฒนาการ.....	119
- หลักความรับผิดตามคำรับประกันสินค้า.....	120
ความรับผิดในทางละเมิด.....	123
- ความรับผิดในกรณีประมาณเงินเดอ.....	123
- ความรับผิดสำหรับค่าแถลงแสดงเกี่ยวกับสินค้าโดยผิดพลาด.....	127

ความรับผิดชอบแก่ข้าของผลิตสินค้า.....	128
-วิวัฒนาการ.....	128
-หลักความรับผิดชอบ.....	129
ความรับผิดชอบตามกฎหมายพิเศษ.....	133
สรุป.....	133
6. ความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้าในยุโรป.....	136
ความรับผิดชอบในทางสัญญา.....	144
ความรับผิดชอบในทางละเมิด.....	154
แนวความคิดและแนวทางเกี่ยวกับความรับผิดชอบแก่ข้า.....	166
สรุป.....	179
7. ความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้าในประเทศไทย.....	183
ความรับผิดชอบในทางสัญญา.....	185
-วิวัฒนาการ.....	185
-ความรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของสินค้า.....	186
-ความรับผิดชอบเพราะหลอกลวงขายสินค้า.....	202
ความรับผิดชอบในทางละเมิด.....	208
-ความรับผิดชอบตามกฎหมายละเมิดทั่วไปเพราะเหตุจงใจหรือประมาทเลินเล่อ.....	208
-จงใจกระทำละเมิด.....	211
-ละเมิดโดยประมาทเลินเล่อ.....	216
-การดำเนินคดีความรับผิดชอบทางละเมิดและการพิจารณาพิพากษา.....	222
-ความรับผิดชอบแก่ข้าในทางละเมิดที่เกี่ยวกับสินค้า.....	230
ความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ.....	236
-พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522.....	237
-พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 และฉบับที่ 3 พ.ศ.2522.....	240
-พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2522.....	245

ความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522	247
สรุป	255
8. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	262
บทสรุป	262
ข้อเสนอแนะ	285
บรรณานุกรม	299
ประวัติผู้เขียน	312

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย